

10. november 2022

Madkulturen i Danmark

LOF skoleledertræf, 10. november 2022

Madkulturens tre indsatsområder: Viden, holdning og handling

Madviden

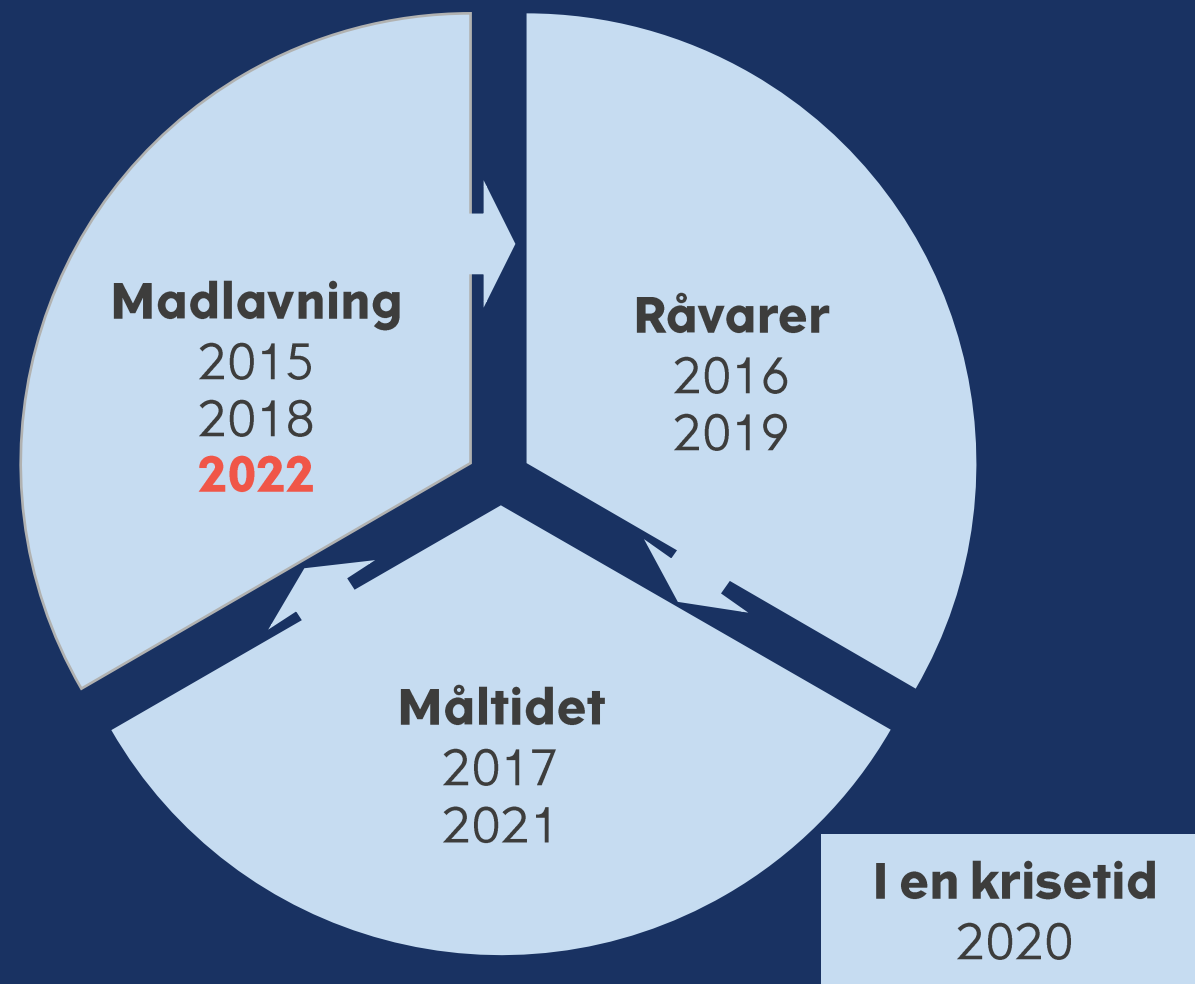
Madholdning

Madhandling

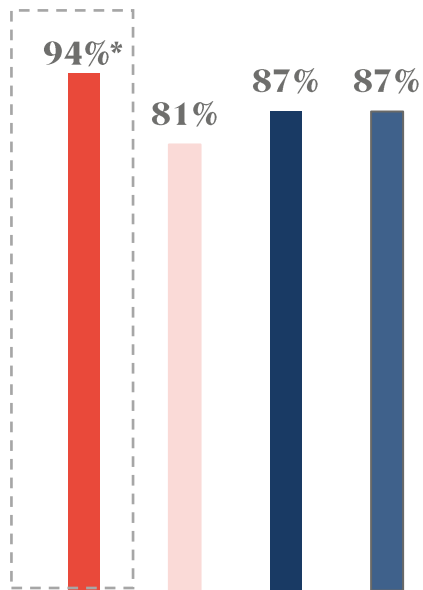
Årlig undersøgelse af danskernes madvaner

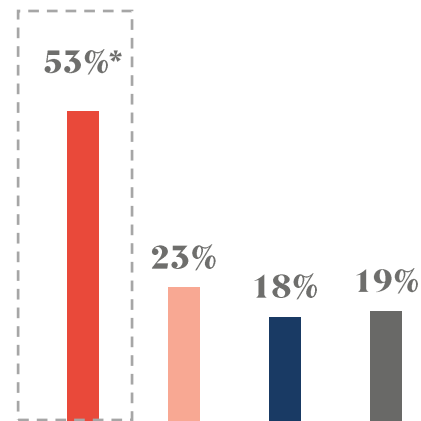
Madlavning

Det hjemmelavede måltid er stadig mest velsmagende, sundt og klimavenligt

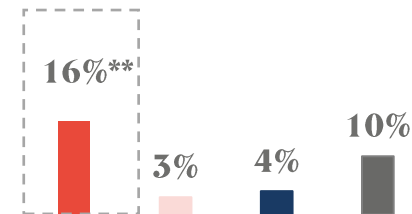
Spiser et velsmagende måltid

Spiser et sundt måltid

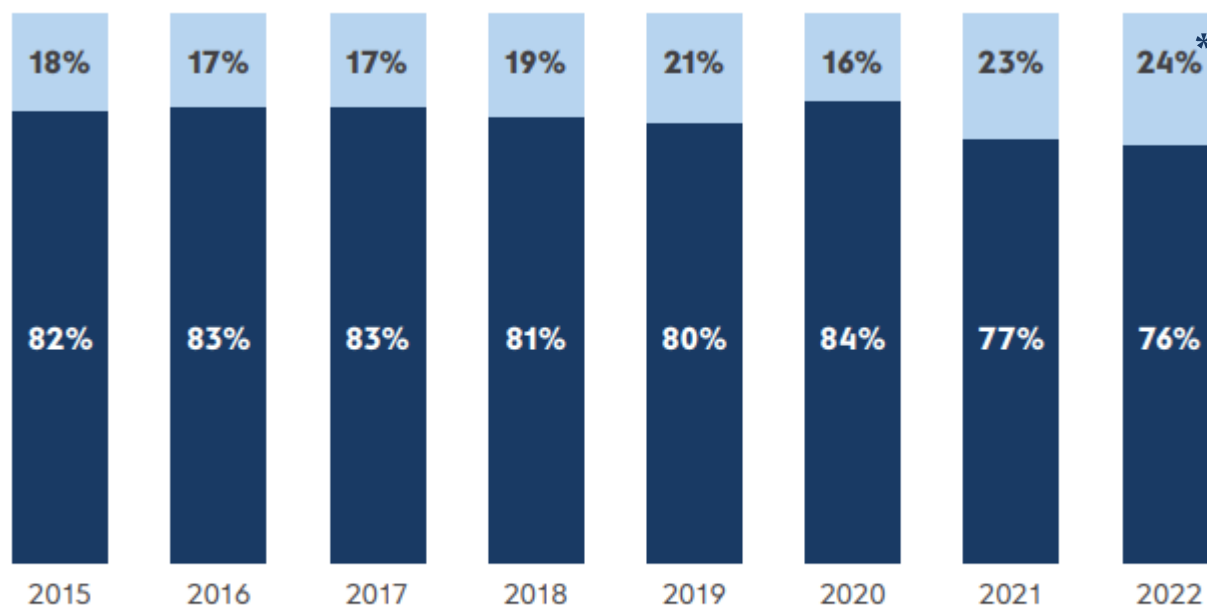
Spiser et klimavenligt måltid

■ Hjemmelavet mad ■ Færdigret ■ Takeaway ■ Aftensmad spist ude

Færre aftensmåltider er hjemmelavede

”Hvordan vil du beskrive den mad, du spiste i går?”

260.000

6 procentpoint af måltiderne er madlavningen flyttet ud af køkkenerne

■ Hjemmelavet mad   ■ Færdigret, takeaway og mad spist ude

Kilde: Madkultur15, Madkultur16, Madkultur17, Madkultur18, Madkultur19, Madkultur20, Madkultur21 og Madkultur22
N(2015)=2.339, N(2016)=2.005, N(2017)=2.203, N(2018)=2.139, N(2019)=2.112, N(2020)=2.205, N(2021)=2.184, N(2022)=2.042.

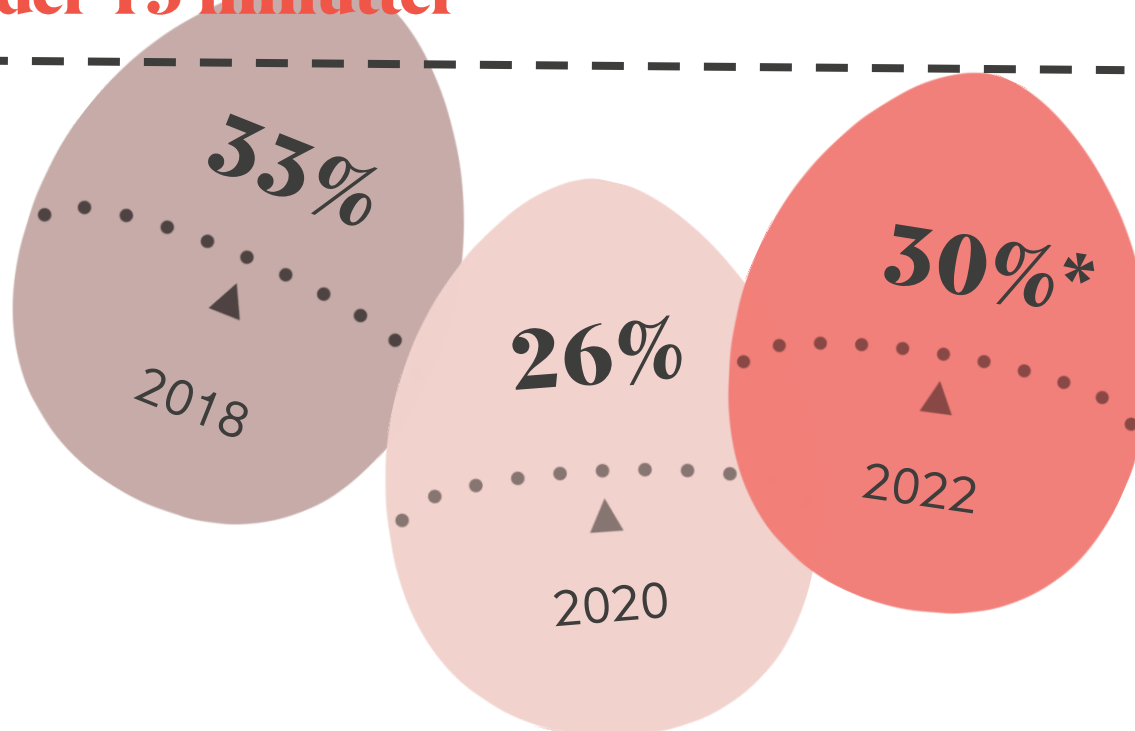
Hjemmelavet mad indebærer aftensmåltider beskrevet som helt og aldeles hjemmelavet, overvejende hjemmelavet med noget færdigkøbt og overvejende færdigmad med noget hjemmelavet.

* Indikerer en statistisk signifikant forskel fra 2015.

Anding er det ikke alle spiser, der summer til 100%.

Den hurtige madlavning er tilbage efter en coronapause

Madlavning på under 15 minutter

Velkendte retter dominerer fortsat, når vi laver mad

Top 5 retter, når vi laver mad

- 1 Kylling med kartofler og/eller grøntsager
- 2 Rugbrød med pålæg
- 3 Pølser
- 4 Pastaret
- 5 Fisk

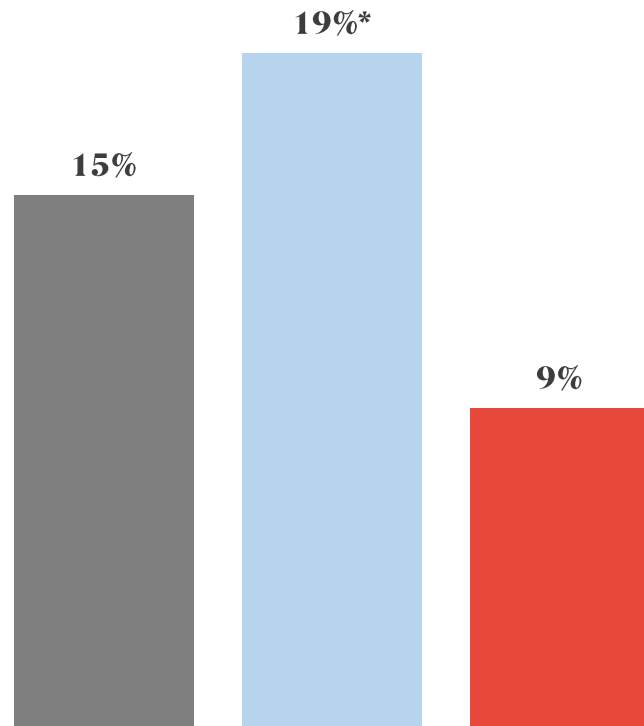

58%

af danskerne
planlægger det, de skal
spise til aftensmad,
samme dag

Børn er mindre med i køkkenerne

Børnefamilier der havde børn med i køkkenet på en typisk aften

■ 2018 ■ 2020 ■ 2022

N(2020)=530, N(2022)=408.

Indebærer børnefamilier, der spiser måltider beskrevet som helt hjemmelavede, overvejende hjemmelavede, overvejende færdigmad og færdigretter.

* indikerer en statistisk signifikant forskel fra 2020.

Måltider og fællesskaber

Fire måltidssituationer

Det lange måltid ved spisebordet

19%

Det korte måltid ved spisebordet

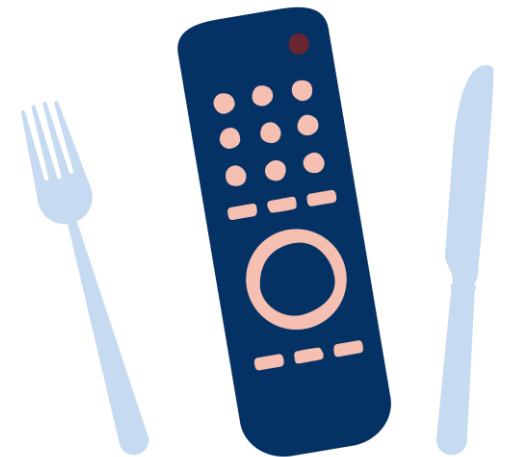
29%

Måltid med medier ved spisebordet

25%

Sofamåltidet

23%

Spiseselskab

3/4

spiser **sammen med andre** på en typisk aften

1/4

spiser **alene** på en typisk aften

1/6

har **gæster** eller er gæster på en typisk aften

3/10

af dem der spiser alene **savner selskab under måltidet**

Når vi spiser alene...

Det lange måltid ved
spisebordet

1%

Det korte måltid ved
spisebordet

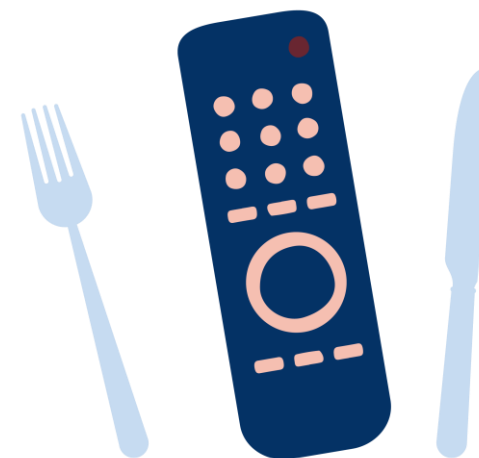
12%

Måltid med medier
ved spisebordet

36%

Sofamåltidet

51%

Når vi spiser alene...

... er maden **mindre hjemmelavet** og **mere færdigkøbt**

... indeholder måltidet **færre elementer og råvarekategorier**

... vurderes måltidet som **mindre sundt**

... vurderes måltidet som **mindre tilfredsstillende**

Solomåltiderne er blevet mindre hjemmelavede og mindre sunde

14%

af solomåltiderne blev vurderet som usunde i **2017**

21%

af solomåltiderne bliver vurderet som usunde i **2021**

70%

af solomåltiderne var helt eller overvejende hjemmelavede i **2017**

64%

af solomåltiderne er helt eller overvejende hjemmelavede i **2021**

Råvarer

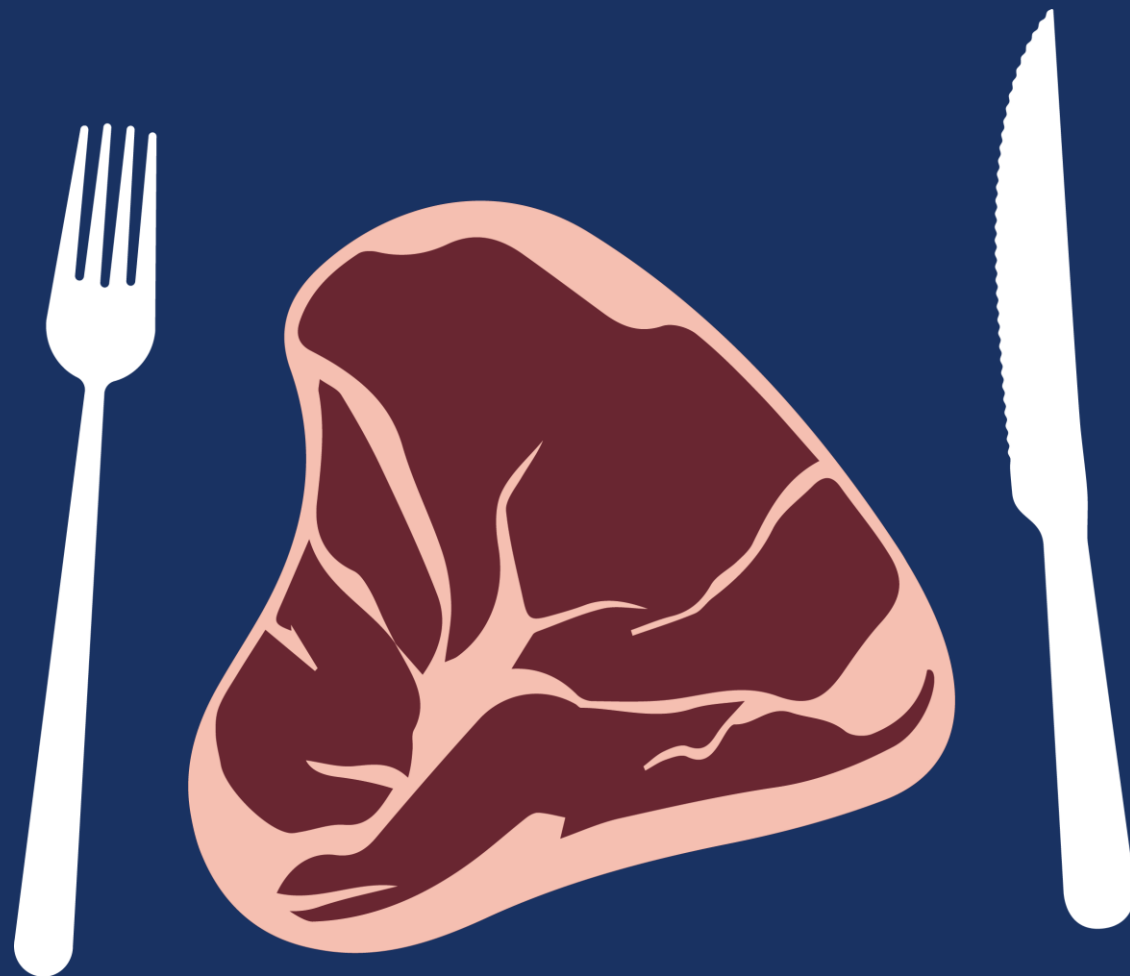
Kød er integreret del af vores aftensmad

3/4

aftensmåltider
indeholder kød

54%

af aftensmåltider med
kød har kød
som hovedingrediens

Fordobling af bælgfrugter, tofu og plantefars

123%

flere aftensmåltider
med bælgfrugter

89%

flere aftensmåltider
med tofu, plantefars
o.lign.

...men udgangspunktet var meget lavt.

Inspiration til at arbejde med mad

Koncept: Kulinarisk kørekort

- Train-the-trainer
- Ung-til-ung/amatør-til-amatør-vejledning
- Madlavning uden opskrifter
- Samtaler om mad og madlavning frem for undervisning
- Rum til at eksperimentere
- Udgangspunkt i råvarerne

Kulinarisk kørekort

- Madlavningsteknikker, fx filetere fisk, piske mayo
- De fem grundsmage og tilsmagning
- Formidling af mad og madlavning
- Hygiejne og køkkenregler

Projekter med grebet ”kulinarisk kørekort”

Foodjam

Frivillige på
Roskilde Festival

Madfællesskab Lolland-Falster

Frivillige i
organisationer og
foreninger

Madglad på Budget

Unge vejledere

Inspiration

Foodjam

Formål med projektet

- Social madoplevelse
- Køkken- og madlavningskompetencer
- Råvarekendskab
- Mod på madlavning

Inspiration

Foodjam i tal

- > 20.000 gæster
- > 700 kulinariske vejledere
- > 650 interessenter og partnere

4/5

finder Foodjam **lærerigt**
– også efter 3 måneder

”
Selvom det kun er mandag på Roskilde Festival, var vi nær døde af fejlernæring. Men vi blev reddet af kulmule, kikærter og koldskål. Tusind tak for et godt måltid - gæst i Foodjam-teltet

Inspiration

Madfællesskab Lolland-Falster

Formål med projektet

- Skabe eller styrke fællesskabet i foreningen
- Spredde bedre madkultur
- Redskaber til at inddrage deltagere aktivt
- Skabe aktiviteter på tværs af generationer
- Viden om sund mad

Inspiration

Madfællesskab Lolland-Falster i tal

- Over 70 personer har været på Kulinarisk Kørekort kursus
- De kulinariske vejledere er nået ud til over 3000 mennesker
- Mere end 25 forskellige foreninger og fællesskaber lokalt på Lolland-Falster

Inspiration

Madglad på Budget

Formål med projektet

- Lære unge at begå sig i et køkken, drive en husholdning og finde vej i supermarkedet gennem positive oplevelser med mad.
- Understøtte praktiske kompetencer 'on-the-spot' i supermarkedet og i køkkenet.
- Medvirke til at reducere madspild.

Madglad på Budget i tal

- 20 unge vejledere har været på Kulinarisk Kørekort kursus
- De kulinariske vejledere har afholdt 7 Madglad på Budget kurser
- De kulinariske vejledere er nået ud til ca. 100 unge

Inspirationskatalog

Ideer til enkeltstående aktiviteter og længere kurser med brug af en eller flere af Madkulturens 'greb'

- Kurser i grundsmage og tilsmagning
- Madlavning uden opskrifter (fokus på teknikker)
- Madspildskurser
- Grøn madlavning
- Måltidskurser med fokus på rammer og værtsrollen
- Fermenteringsworkshop (fokus på at minimere madspild og bruge 'trætte' råvarer)
- Alverdens bælgfrugter (fokus på bælgfrugtens alsidige brug i både det søde og salte køkken)
- Umami i det planterige køkken (fokus på forskellige plantebaserede umamikilder)
- Kål og madkultur

MADKULTUREN
bedre mad til alle